

Startpunt bij eetcafé De Zandhorst van camping Het Grote Zand, Hof van Halenweg 4 in Hooghalen. (U gaat bij Hooghalen de spoorwegovergang over en neemt de eerste weg links naar de camping, De Zandhorst ligt ter hoogte van het eind van het parkeerterrein.)

Lengte fietstocht circa 35 km
Benodigde tijd 3 à 3½ uur

Parkeren op het parkeerterrein van camping Het Grote Zand

Fietsverhuur in het dorp Hooghalen bij de firma Schreur, Hoofdstraat 12, 9414 AC, Hooghalen. Reserveren gewenst: (0593) 59 25 35.

Openbaar vervoer VEONN-lijn 22/23 (uursdienst op werkdagen) vanaf NS-Station Assen naar Hooghalen (15 km.), treintaxi-mogelijkheid vanuit Assen

Hooghalen, de Broekstreek en de Staatsbossen

Deze fietstocht in het hart van Drenthe toont u het Drentse landschap in volle glorie: het mysterie van het onbekende op het Groote Zand, de kleinschaligheid van de dorpen, de beekdalen, essen en groenlanden van de Broekstreek en de uitgestrektheid van de bossen en vennen van het Amerveld en het Grolloërveld. Als u tijd heeft, trek dan rustig een dagje uit voor deze ontdekkingstocht. Uw fietstocht kunt u onderweg heel mooi combineren met een wandeling over een van de natuurterreinen. Op het Groote Zand heeft 'Het Drentse Landschap' met paaltjes een wandeling van zo'n vijf kilometer uitgezet. Ook bent u van harte welkom om even een kijkje te nemen op het Elper Westerveld. Uiteraard heeft u op zo'n dag ook alle tijd om het voormalig Kamp Westerbork te bekijken of een bezoek te brengen aan het Herinneringscentrum. Hoewel we geprobeerd hebben de route zo nauwkeurig mogelijk te beschrijven, adviseren we u voor alle zekerheid een fietskaart mee te nemen.

● Ga op het fietspad achter De Zandhorst linksaf. Door het bos komt u over het veerooster op het Groote Zand.

Het Groote Zand is een van de mooiste boomheidelandschappen die Drenthe rijk is. Drentse heideschappen en Schotse Hooglanders gaan er dagelijks de strijd aan met de vergassing. De afwisseling van natte en droge gedeelten zorgt ervoor dat op het Groote Zand vrijwel alle heidesoorten voorkomen. Let u maar eens op de mooie donkergroene stukjes Kraaiheide. De landbouwgrond links van het fietspad hoopt 'Het Drentse Landschap' te verwerven om bij het veld te kunnen trekken.

● U blijft het fietspad tot het eind volgen. Op de ruilverkavelingsweg gaat u linksaf richting Assen (paddestoel 23390). Op de driesprong links aanhouden, richting Assen.

U fietst hier door natte groenlanden die merendeels eigendom zijn van Staatsbosbeheer. Aan de hoeveelheid Pitrussen die in de weilandjes staan, kunt u zien hoe ver het schraallandbeheer gevorderd is. Vooral in het begin van de verschraling komt er veel Pitrus voor. Deze groenlanden maken deel uit van het Stroomdallandschap Drentsche Aa.

● Via Geelbroek brengt het weggetje u naar Eleveld. In het dorp gaat u rechtsaf. Op de volgende driesprong gaat u recht-door richting Ekehaar (paddestoel 24010).

In geen van de vier boerderijen van het gehucht Geelbroek woont nog een boer. Anders is dat in het volgende dorpje Eleveld. Het ruikt hier nog naar het boerenbedrijf! Een mooi uitzicht op het dorp heeft u als u vlak buiten het dorp op weg naar Ekehaar even stopt en omkijkt. U kunt hier heel mooi zien dat de es van het dorp omgeven is door een eswal. De weg richting Ekehaar daalt naar de Ruimsloot om daarna weer een beetje omhoog te gaan op de Ekehaarder Esch. Dit ritme zult u het komende uur in de Broekstreek steeds weer waarnemen: bewoning op de hogere plaatsen, vlak rond het dorp de hoge esgronden en verderop de lage groenlanden langs de beek.

● **Aan het eind van de weg rijdt u linksaf over de Esweg Ekehaar binnen. Aan het eind van de Esweg slaat u op het kruispunt linksaf, waarna u bij café Popken rechtdoor gaat in de richting Eldersloo.**

Bij de brug over het Amerdiep moet u even afstappen. Het Amerdiep is in de jaren zestig 'genormaliseerd'. Dit betekent dat allerlei meanders afgesneden werden om de waterloop recht te trekken. Aan de linkerkant van de weg ziet u rechts van het nieuwe diep nog zo'n oude meander waar zich een natuurlijk bosje heeft ontwikkeld. Als u links en rechts in de verte langs het Amerdiep kijkt, ziet u aan weerszijden veel meer van zulke bosjes, allemaal ontstaan bij de afgesneden bochten.

● **U passeert de eerste huizen van Eldersloo en neemt de eerste weg rechts: De Heetharen. Aan het eind van De Heetharen gaat u rechtsaf richting Amen.**

● **Bij het bruggetje over het Amerdiepje neemt u het schelpenpaadje naar links.**

Halverwege het paadje stroomt de Ruimsloot in het Amerdiep. Als door een wonder is dit zijstroompje indertijd bij de ruilverkaveling gespaard gebleven. Let op de zware begroeiing die tot op de rand van de beek groeit.

● **Aan het eind van het schelpenpad gekomen gaat u rechtsaf richting Amen (paddestoel 24903). De doorgaande weg oversteken en rechtsaf het fietspad richting Amen nemen. Vlak voor het dorp komt u voor de tweede keer over het Amerdiep.**

De naam van het dorp Amen heeft niets met het laatste woord van een gebed te maken. Ame is een oud woord voor beek. Het diep waar we net langs gefietst zijn, gaf het dorp zijn bijzondere naam. Overigens, nu is het Amerdiep ook niet het eerste de beste diep, want het is de belangrijkste 'bronrivier' van de Drentsche Aa. Amen zelf hoort tot de alleroudste Drentse dorpen. In 944 dook de naam voor het eerst op in de oorkonden van de bisschop van Utrecht.

● **In Amen gaat u op het kruispunt bij café De Amer linksaf.**

U rijdt nu over een soort 'rondweg' rond Amen. De plattegrond laat zien dat de huizen oorspronkelijk als het ware in een kring gebouwd werden op een hoge zandkop. Toen de bevolking toenam, werden er steeds meer huizen tussen gebouwd en ontstond de karakteristieke ringstructuur die bewaard bleef omdat het dorp in de loop van de eeuwen verder nauwelijks groeide. Midden in het dorp lag toen - en ligt nog steeds - een moerassig stukje waar je niet kon bouwen.

● **Aan het eind van de dorpsweg neemt u linksaf de ruilverkavelingsweg Soartendijk. Feitelijk blijft u deze weg een flink aantal kilometers volgen tot het kruispunt met de Esweg en de Uteringsweg, vlakbij Grolloo. (Ongeveer halverwege de Soartendijk kunt u de route met circa 9 kilometer bekorten door na paddestoel 23167 de eerste ruilverkavelingsweg naar rechts te nemen.)**

Rechts van de weg ziet u een totaal ander landschap dan de kleinschalige structuur van de akkers en weilanden waar we tot nu toe langs kwamen. Het landschap hier is een typisch heideontginningsterrein waar de grootschaligheid hoogtij viert. Het gebied is in de jaren dertig ontgonnen: de betere grond werd tot bouwland aangemaakt, de rest werd productiebos in de vorm van de Staatsbossen. Aan uw rechterhand ziet u ter hoogte van paddestoel 23167 vlakbij de weg een klein terreintje van 'Het Drentse Landschap' met de naam De Kwabbe.

● **Op het kruispunt gaat u rechtsaf en meteen weer rechtsaf richting Elp. Het fietspad brengt u dwars door het bos en over het Grolloërveen.**

De afgelopen jaren heeft Staatsbosbeheer hier op het Grolloërveld een groot natuurontwikkelingsproject gerealiseerd. Het doorgaande autoverkeer werd uit het bos geweerd en het Grolloërveen werd een stuk verder uitgegraven. Het fietspad gaat met een lange houten vlonder over het veen. Veenmoerassen zoals deze vormden vroeger een belangrijk onderdeel van het Drentse landschap. Het Grolloërveen geeft u, als u het bos wegdenkt, een indruk van de weidsheid van het veenland-schap in vroeger eeuwen.

● **Aan het eind van het fietspad gaat u bij de doorgaande weg rechtsaf richting Elp.**

In de boswachterij Grolloo hier leeft een van de grootste dassenpopulaties van Drenthe. Langs het fietspad ziet u een laag raster dat ervoor moet zorgen dat de Dassen die 's nachts naar de overkant van de weg willen om voedsel te zoeken, een van de vijf tunnels gebruiken.

● **Meteen na het bos neemt u rechts de ruilverkavelingsweg Noordveldsweg die u naar het dorp Elp brengt.**

- **In Elp houdt u op de driesprong links aan. U fietst nu over de Schapendrift. Op de volgende driesprong gaat u rechtsaf en u neemt vervolgens de eerste weg rechts: de Smalbroeksweg.**

Links van de Smalbroeksweg ligt een interessant heideterrein dat eigendom is van *'Het Drentse Landschap'* het Elper Westerveld. Het terrein ligt op de flank van het beekdalletje van de Westerbroeken. Om het veld open te houden wordt het beweide door een groep Schoonebeker schapen. Een deel van het jaar krijgen ze hulp van koeien van boeren uit de buurt. Het bijzondere van dit terrein is dat u op miniformaat vrijwel alle karakteristieke Drentse landschapsonderdelen kunt zien: van een (beboste) zandverstuiving aan de rand van het dorp tot kletsnatte groenlanden bij de Westerbroeken.

- **Aan het eind van de Smalbroeksweg gaat u rechtsaf. Op de volgende driesprong gaat u rechtdoor. Er is op deze weg alleen doorgaand fietsverkeer mogelijk. Bij paddestoel 24158 gaat u rechtsaf het fietspad op.**

U rijdt hier door het broekland waar de waterscheiding tussen het noorden en zuiden van Drenthe ligt. Het Elper Westerveld watert af op de Westerbroeken die – voor de aanleg van het Oranjekanaal – richting Westerborkerstream liepen en verder richting Meppel. De noordelijke madelanden heten De Holmers. Ze wateren af op het Amerdiep. Hier bevindt u zich dus op de uiterste grens van het brongebied van de Drentsche Aa.

- **Aan het eind van het fietspad linksaf langs de rand van het bos. Aan het eind hiervan linksaf richting Voormalig Kamp Westerbork. (Als u de verkorte route neemt komt u hier weer op de hoofdroute. Aan het eind van dit weggetje moet u dus rechtsaf.)**

- **Voorbij het diepje houdt u in het bos op de driesprong het fietspad links aan, richting het Herinneringsmonument.**

Het verhaal van Kamp Westerbork begon vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Staatsbosbeheer had dit eenzame heideterrein van in totaal 200 hectare beschikbaar gesteld om joodse asielzoekers uit Duitsland op te vangen. In juli 1942 veranderde de bestemming in Polizeiliches Durchgangslager Westerbork. Meer dan honderdduizend joden en enkele honderden zigeuners verbleven er voor ze op transport gesteld werden naar de gaskamers van Auschwitz en Sobibor. Van 1951 tot 1971 deed Kamp Schattenberg dienst als woonoord voor een grote groep Zuid-Molukkers. Er woonden begin jaren zestig zo'n 2000 mensen in dit 'Molukse dorp op de Drentse hei'. Het kamp werd afgebroken om plaats te maken voor de radiotelescoop van Westerbork. Er staan in totaal veertien schotelantennes; elk met een diameter van 25 meter. Deze telescoop is een van de gevoeligste astronomische instrumenten ter wereld.

- **Het asfaltpad door het bos blijft u volgen tot het parkeerterrein van het Herinneringscentrum. Bij de doorgaande weg gaat u linksaf richting Hooghalen.**

- **Halverwege Hooghalen kruist het fietspad de doorgaande weg. U steekt de weg over en het fietspad brengt u terug bij het startpunt bij De Zandhorst.**

Deze route is ter gelegenheid van de Week van het Landschap '98 ontwikkeld door de heer J. Dijkema, medewerker van 'Het Drentse Landschap'.

